

Evaluation of the criminal regulation of zoophilia in fifteen European countries

Sz. Vetter*
L. Ózsvári

ÁTE Törvényszéki Állatorvostani és
Gazdaságtudományi Tanszék
H-1078 Budapest, István u. 2.

*e-mail: Vetter.Szilvia@univet.hu

A zoofília megítélése és büntetőjogi szabályozása tizenöt európai országban

Vetter Szilvia*, Ózsvári László

ÖSSZEFOGLALÁS

A szerzők a zoofília szabályozását vizsgálták 15 európai ország büntetőjogában: büntethető-e az állam legszigorúbb eszközeivel az állatokkal elkövetett szexuális cselekmény, ill. állatpornográf termékek terjesztése, birtoklása. Négy szempont alapján összeállt az országok rangsora, amelyet a World Animal Protection által összeállított index állatkínzással kapcsolatos részindexével is összevetettek. A zoofília szabályozásának fejlettsége sehol sem előzi meg az állatkínzást. Olaszország és Németország esetében nagy az eltérés, Hollandia és Svájc szabályozása kiemelkedő, Olaszország, Magyarország és Szlovénia esetében tapasztalhatók jelenleg a legnagyobb hiányosságok.

SUMMARY

Background: Zoophilia, the sexual attraction to animals is as old as humanity, but its acceptance has changed throughout history. The subject can be approached in many ways, as it has veterinarian, psychological, criminological, sociological, and ethical aspects. Cases that are zoophil-motivated, but cannot be regarded as animal cruelty in a legal sense, reveal a lot about how the society sees the internal values of the animals.

Objectives: This article focuses on the legal aspects of zoophilia in European countries, particularly in the criminal law.

Materials and methods: The criminal regulation of fifteen European countries (Hungary, Austria, Czech Republic, Denmark, France, Germany, Italy, the Netherlands, Norway, Poland, Slovakia, Slovenia, Spain, Sweden and Switzerland) was examined. The following four questions were answered: whether certain forms of sexual acts committed with animals are punishable by criminal law, whether all sexual acts committed with animals are punishable, and whether either the distribution or the possession of animal pornography products is punishable. Finally, the ranking was compared to the one based on the animal abuse subindex of the Animal Protection Index (API) of the World Animal Protection (WAP), where it was possible.

Results and Discussion: European legislation does not show a unified picture. The Netherlands, Norway and Switzerland have the most comprehensive criminal law provisions on zoophilia, but Italy, Hungary and Slovenia have no criminal sanctions for these cases. The other countries are located between the two end points of the scale. There is no country, in which the penal regulation of zoophilia is at higher quality than the regulation of animal abuse. Both regulations are outstanding in the Netherlands and in Switzerland. While Austria's and Germany's anti-cruelty regulation is at a high level, sanctions for zoophilia do not appear prominently in criminal law. No significant correlation was found between the API sub-index and the zoophilia ($p = 0.1333$).

A zoofília, vagyis az állatok iránti szexuális vonzalom, egyidős az emberiséggel (35, 36) – azonban megítélése, elfogadottsága változott a történelem folyamán. A téma számos módon megközelíthető, hiszen vannak állatorvosi, pszichológiai, pszichiátriai, kriminológiai, szociológiai, valamint etikai vonatkozásai is. Jelen cikk a zoofília jogi, különösen büntetőjogi vetületeire koncentrálni tizenöt európai országban.

A ZOOFÍLIA MÚLTJA ÉS JELENE

A zoofília már az őskorban ismert jelenség volt (12, 35, 36). Az ókori mitológiában visszatérő motívum, hogy egy isten valamilyen állat formájában csábítja el a nőt. Számtalan művészeti alkotáson, festményen vagy szobron fedezhetünk fel zoofil ábrázolásokat (7). Az állatokkal való szexuális kapcsolatot – kezdeti elfogadottságát követően – súlyosan büntették. HAMMURAPI (Kr.e. XVIII. század) törvénykönyve halállal sújtotta az érintetteket (36), majd a középkorban a zoofil embert a „bűnös” állatokkal közösen vetették máglyára (10).

Napjainkra meghaladottnak tekinthető az a szélsőséges utilitarista nézet, amely az állatot pusztán gazdasági értékkel bír, egyébként értéktelen eszköznek tekinti (42). A társadalmak többsége elítéli, és valamilyen módon szankcionálja a zoofíliát, azonban az állatok iránti vonzódással élők közösségeket, titkos szubkultúrákat alakítanak ki, akik szerint a zoofília nem betegség, hanem csupán az átlagostól eltérő nemi vágy. A zoofil közösségekből többen az érintett állatok iránti mély érzelmeiről, szerelemről, szeretetről, tiszteletéről számolnak be, és gyakran hivatkoznak az állatok megfelelő tartási körülményeire (1).

A zoofíliát a parafíliák közé, vagyis a szexuális zavarok egyik csoportjába sorolják (11). A parafíliák olyan idült lefolyású kórképek, amelyek eltérnek a társadalom által megszokottnak tartott viselkedéstől, és esetenként másoknak testi vagy lelki károsodást okozhatnak. A parafíliák ismétlődően és kényszerítő erővel jelentkeznek, a vágykeltéshez, a szexuális izgalom fokozásához szokatlan vagy bizarr ingerek szükségesek. A parafíliásoknak általában nincsen betegségtudatuk, az állapot akkor diagnosztizálható, ha legalább hat hónapig folyamatosan jelen van. A parafíliások száma nehezen becsülhető, hiszen az igazságszolgáltatás elé kerülő esetek vélhetően a jéghegy csúcsát jelentik. A parafíliások személyisége általában „éretlen”, más személyekkel, lehetséges emberi partnerekkel nem tudnak szexuális kapcsolatot kialakítani (11).

Az Egészségügyi Világszervezet BNO-besorolása a zoofíliát a „Szexuális preferencia egyéb zavarai” közé sorolja, amely kategória a „Mentális és viselkedészavarokon” belül, a „Felnőtt személyiség és viselkedés rendellenességei” közé tartozik. Az Amerikai Pszichiátriai Egyesület által kiadott ötödik DSM (Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders) a zoofíliát az „egyéb, specifikus parafíliák” közé sorolja, és így definiálja: „ismétlődő és intenzív szexuális izgalom, amely... állatokra irányul” (8).

A zoofília és a bestialitás kifejezést szinonimaként használják, azonban a kutatók egy része a zoofília kifejezést a szándék, vonzalom szintjén határozza meg, a bestialitás pedig arra vonatkozik, ha meg is valósul a cselekmény (39). A – sokkal értéksemlegesebb – zooszexualitás kifejezés meghonosítására is történtek kísérletek (3).

A ZOOFÍLIA JOGI MEGÍTÉLÉSE

A parafíliák ismerete fontos a jogászok számára, hiszen számos szexuális jellegű bűncselekmény hátterében szexuális zavarok állnak. A büntetőjogilag tilalmazott szexuális cselekmények köre időről időre változik, sok cselekmény kikerült ebből a körből napjainkra. Léteznek jogrendszerek, amelyek büntetőjoga nem szankcionálja azon zoofil indíttatású cselekményeket, amelyek nem vonhatóak az állatkínzás körébe, pl. azért, mert nem járnak fizikai fájdalommal vagy egyéb

A társadalmak többsége elítéli, és valamilyen módon szankcionálja a zoofíliát

Az állatok egyetlen országban sem számítanak jogalanyoknak

károsodással. Ez persze nem azt jelenti, hogy ezen országok nem szankcionálják egyéb módon (pl. szabálysértés szintjén) a zoofíliát, csupán azt, hogy az állam legfőbb szigorával, vagyis a büntetőhatalom eszközeivel nem sújtja a cselekményt elkövetőt (41). Másképpen: a jogalkotó szerint a bestialitás nem éri el a társadalomra veszélyesség olyan fokát, amely indokolná a büntetőjogi szankciókat (5).

Az állatok egyetlen országban sem számítanak jogalanyoknak, legjobb esetben egyfajta speciális, módosult dologi státuszuk van, a zoofília szabályozása kapcsán az egyes államok „állati méltósághoz” fűződő viszonya körvonalazódik. Az idézőjel azért indokolt, mert jogi értelemben méltósághoz fűződő joga kizárólag az embernek van, méghozzá ez egy olyan sérthetetlen, szubszidiárius alapjog, amely a többi személyiségi jog forrása (44). Az „állatok méltósága” kifejezés itt arra utalhat, hogy az állatok pusztán létezésük folytán is érdemelnek egyfajta emberi értelemben vett tiszteletet (9). Azokban az esetekben merül fel az állatok „méltóságának” kérdése, amikor az állatokkal folytatott szexuális jellegű tevékenység nem okoz fizikai károsodást az állatnak, vagyis nem sorolható az állatkínzás esetei közé. Az országok egy része, bár alaptörvényi vagy törvényi szinten (Svájc kivételével) nem hivatkozik az állatok méltóságára (40), mégis ezt veszi figyelembe, amikor az egészségi károsodással nem járó zoofil indíttatású eseteket büntetni rendeli. Az állati méltóság a zoofília szigorú szankcionálása mellett érvelők egyik legfőbb érve.

A másik ok, amelyre a zoofília szankcionálásáért küzdők hivatkozni szoktak, az az „áldozati” (kvázi „sértetti”) beleegyezés hiánya az állat részéről. Az idézőjeleket szintén az indokolja, hogy ezek a kifejezéseket is kizárólag az emberre használja a jog és a kriminológia, így ez az érvelés inkább ideológiai, mint jogi természetű. A római jog szerint „volenti non fit inuria”, vagyis a sértett beleegyezésével elkövetett cselekmények nem minősülnek jogellenesnek. A német jogtudomány továbbfejlesztette a sértetti beleegyezés elméletét. A beleegyezés abban különbözik a sértetti egyetértéstől, hogy míg az előbbi büntethetőséget kizáró ok, az utóbbi kizárja a tényállásszerűséget. Jelenleg a sértett beleegyezése büntethetőségi akadályként jelenik meg: amennyiben nem sért társadalmi érdeket, úgy védekezésként elfogadható (4). Manapság a sértetti beleegyezés relativizálódott, alkalmazását kiterjesztették, amely természetesen együtt jár jogalkalmazási bizonytalanságokkal is. „Az a tény, hogy a sértett önmaga rendelkezik saját maga teste felett, amikor a sérelmére elkövetendő bűncselekmény véghezvitelébe beleegyezik, a sértetti beleegyezést egyben önrendelkezési kérdéssé teszi” (37). Ha elfogadjuk – elméleti szinten – az állat „áldozati” voltát, akkor a jogellenességet, társadalomra veszélyességet megalapozhatja az a tény, hogy az állat egy esetben sem adja, nem adhatja beleegyezését a zoofil aktusokhoz. Emberek esetében a beleegyezés nélküli szexuális aktus erőszaknak számít. Az állatokkal folytatott szexuális tevékenységet „megörökítő” állatpornográf termékek, jellemzően videók esetében a szexuális preferencián kívül komoly gazdasági érdekekről is beszélhetünk (2).

A WORLD ANIMAL PROTECTION (WAP) ÁLLATVÉDELMI INDEXE

Az ún. állatvédelmi index (animal protection index - API) (43), – a legnagyobb hús-, tojás- és tejtermelők közül kiválasztott – országot értékel az állatokra vonatkozó politikájuk és jogszabályaik alapján. Az állatvédelmi index A-tól (legjobb) G-ig (leggyengébb) osztályozza az országokat az állatvédelemre vonatkozó elkötelezettségük és konkrétan az állatjólét javítását célzó intézkedéseik alapján. Mindezt 15 kidolgozott mutató alapozza meg, ezeket vetik össze a végső osztályozás során. Kiemelten figyelembe vették, hogy az adott országban fontos közvéleményformáló kérdés-e az állatok jóléte, amelyek az országspecifikus előnyök és akadályok, ill. megfelelő-e a szabályok végrehajtása (13). Az index az

Az állatvédelmi index az országokat az állatvédelemre vonatkozó intézkedéseik alapján osztályozza

állatjólét legfőbb „ellenségei” között – sok más mellett – az intenzív gazdálkodás visszasságait, a vadon élő állatok illegális kereskedelmét és a kóbor állatok tömeges altatását nevezi meg. A legtöbb pontot Ausztria, az Egyesült Királyság, Svájc és Új-Zéland kapta.

Az index büntetőjogi szempontokat is érint, méghozzá „az állatvédelem figyelembe vétele” („recognising animal protection”) című témakörön belül található az ezzel kapcsolatos mutató. A WAP úgy véli: az állatvédelmi szabályozás kiindulópontja, hogy léteznek-e megfelelő állatkínzás-ellenes rendelkezések, beleértve a szándékos cselekményeket és a mulasztást is. A vizsgált három tényező: tiltja-e az adott jogrendszer az állatok ellen irányuló szándékos fájdalomokozást; a szabályozás minden állatra vonatkozik-e, és kiterjed-e legalább minden gerinces állatra; és vonatkozik-e olyan esetekre is, amikor az állatok szenvedését az ellátásukért felelős személy kötelesség mulasztása okozza? Az állatvédelmi index tehát tartalmaz büntetőjogi szempontokat, azonban azokat nem mélységeiben vizsgálja. Fő célja az, hogy átfogóan jellemezze az adott ország állatokkal kapcsolatos jogi gondolkodását.

Az állatvédelmi indexet az alábbi európai országokra határozták meg: Ausztria, Dánia, Egyesült Királyság, Franciaország, Hollandia, Lengyelország, Németország, Olaszország, Románia, Spanyolország, Svájc, Svédország, Törökország, Ukrajna. Jelen tanulmány szempontjából a következők relevánsak (mellettük zárójelben a WAP állatkínzásra vonatkozó minősítése az általuk használt betűkben kifejezve): Ausztria (A), Dánia (A), Franciaország (C), Hollandia (A), Lengyelország (B), Németország (A), Olaszország (B), Spanyolország (C), Svájc (A), Svédország (A).

ANYAG ÉS MÓDSZER

A szerzők a zoofiliára vonatkozó büntetőjogi szabályozást vizsgálták tizenöt európai országban

Tanulmányunk célja a zoofiliára vonatkozó büntetőjogi szabályozás differenciáltságának vizsgálata volt tizenöt európai országban. A zoofil-motivált, de jogi értelemben állatkínzásnak nem tekinthető esetek megítélése sokat mutat arról, hogy az adott társadalom hogyan viszonyul az állatok „sui generis”, vagyis pusztán a létezésükből fakadó értékeihez. További cél az Állatvédelmi Index által is vizsgált tíz ország kapcsán annak kimutatása, hogy a zoofília büntetőjogi kezelésének módja összhangban van-e az adott ország állatkínzás-ellenes büntető szabályozásának színvonalával.

A vizsgálat során azon büntetőjogi tényállási elemeket vettük figyelembe, amelyek azt a többletet ragadják meg a büntetőjog eszközeivel, amelyek a zoofil cselekményeket az állatkínzástól megkülönböztetik. A kérdés az, hogyan tud a büntetőjog olyan szabályokat alkotni, amelyek a szó szűk büntetőjogi értelmében nem feltétlenül állatkínzó, de zoofil indíttatású aktusokat lefedik.

A vizsgálat során kizárólag a büntetőjogi rendelkezéseket vizsgáltuk (14–34). Mivel az országok egy részében nem a büntető törvénykönyv, hanem egyéb jogszabály (pl. az állatvédelmi törvény) tartalmaz ide vonatkozó szankciókat, a tanulmány azokat a tényállásokat vizsgálja, amelyekhez a jogalkotó a szabadságvesztés szankció (mint ma a legszigorúbb büntetési nem) lehetőségét fűzte.

A vizsgált négy szempont (kérdés):

1. Büntetendő-e az állatokkal elkövetett szexuális cselekmények egyes formái?
2. Büntetendő-e minden, állatokkal elkövetett szexuális cselekmény?
3. Büntetendő-e az állatpornográf termékek terjesztése?
4. Büntetendő-e az állatpornográf termékek birtoklása?

Az első kettő, ill. a harmadik-negyedik szempont a rész-egész viszonyban áll egymással, tehát a második és a negyedik kérdésre adott igenlő válasz az első, ill. harmadik kérdésre adott igenlő választ is magában foglalja.

**Összevetették
országoként a
zoofília büntetőjogi
szabályozásának
színvonalát az
állatkínzást érintő
rendelkezésekkel**

A kérdésekre bináris (igen-nem) válasz adható. Az 1-es érték az igen, a 0 a nemleges választ takarja, az adatokat pedig táblázatban foglaljuk össze, ahol a 4 oszlop a 4 szempontot, a 15 sor pedig a 15 országot takarja. Ezen értékeket összeadva országonként 0, 1, 2, 3 vagy 4 lehet az eredmény. A pontokat ranghelyekké alakítottuk oly módon, hogy minél több pontot kap egy ország, annál előkelőbb ranghelyet tudhat magáénak. Amely ország négy pontot kap (négy igen válasz alapján), vezetni fogja a rangsort, vagyis ott az első helyen szerepel. És fordítva: 5-ös jelzésűek azok az országok, ahol egyik szempontnak megfelelő szabályok sem léteznek. Így kialakul a 15 ország rangsora a zoofília büntetőjogi szabályozása alapján. A vizsgált országok: Magyarország, Ausztria, Csehország, Dánia, Franciaország, Németország, Olaszország, Hollandia, Norvégia, Lengyelország, Szlovákia, Szlovénia, Spanyolország, Svédország és Svájc.

Ezt követően azokat az országokat, amelyekre az állatvédelmi index állatkínzást érintő szabályozásának vizsgálatai is kiterjedtek (43), szintén rangsorba állítjuk, úgy, hogy az eredetileg is ranghelyet kifejező betűket számokká alakítjuk. Az első helyen itt is a legjobbnak ítélt szabályozású ország kerül. A két rangsort összevetjük, mégpedig a következő két módszerrel:

1. Létrehozunk egy százalékban kifejezett paramétert. Minden ország esetében összeszorozzuk a két ranghelyet (az állatvédelmi index állatkínzással kapcsolatos részindexét és a zoofília alapján felállított rangsorban elfoglalt helyét), és az így kapott érték reciprokát megszorozzuk 100-zal.

2. A vizsgált országokat az API-részindexük szerint két csoportba soroltuk: alacsony API (1-es és 2-es pontszám), ill. magas API (3-as és 4-es pontszám). A zoofília-pontszám szerint is két csoportba soroltuk az országokat: alacsony zoofíliapont (1-es, 2-es és 3-as pontszám), ill. magas zoofíliapont (4-es és 5-ös). Az így kialakított API-részindex és zoofília-csoportokat Fisher-féle egzakt teszttel hasonlítottuk össze.

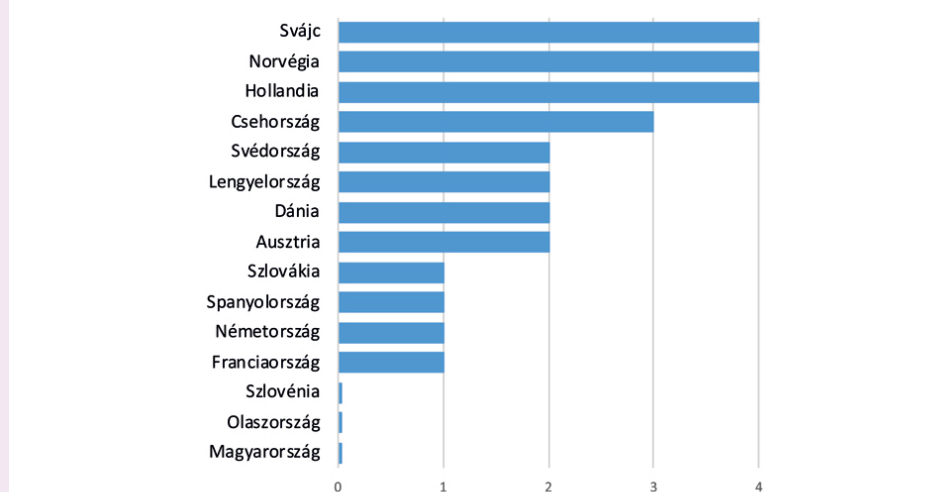
Az ábrák előállítását Microsoft Excel® programmal, a statisztikai elemzéseket az R szoftver 3.5.1-es verziójában (38) végeztük el.

EREDMÉNYEK

A jogforrásokból gyűjtött, majd a bináris kóddal számjeggyé transzformált adatokat a *Táblázat*ban foglaltuk össze, majd kialakítottuk a 15 ország rangsorát a zoofília büntetőjogi szabályozása alapján, amely rangsort (differenciáltság, vagyis „minőség” alapján csökkenő sorrendben) az *1. ábrán* tüntettük fel.

1. ÁBRA. Tizenöt európai ország rangsora a zoofília büntetőjogi szabályozottságának mértéke alapján

FIGURE 1. Ranking of fifteen European countries according to the level of criminal regulation of zoophilia

Megjegyzés: a legteljesebb büntetőjogi szabályozástól (4) a szabályozás hiányáig (0)

TÁBLÁZAT. Tizenöt európai ország értékelése a zoofília büntetőjogi szabályozása alapján

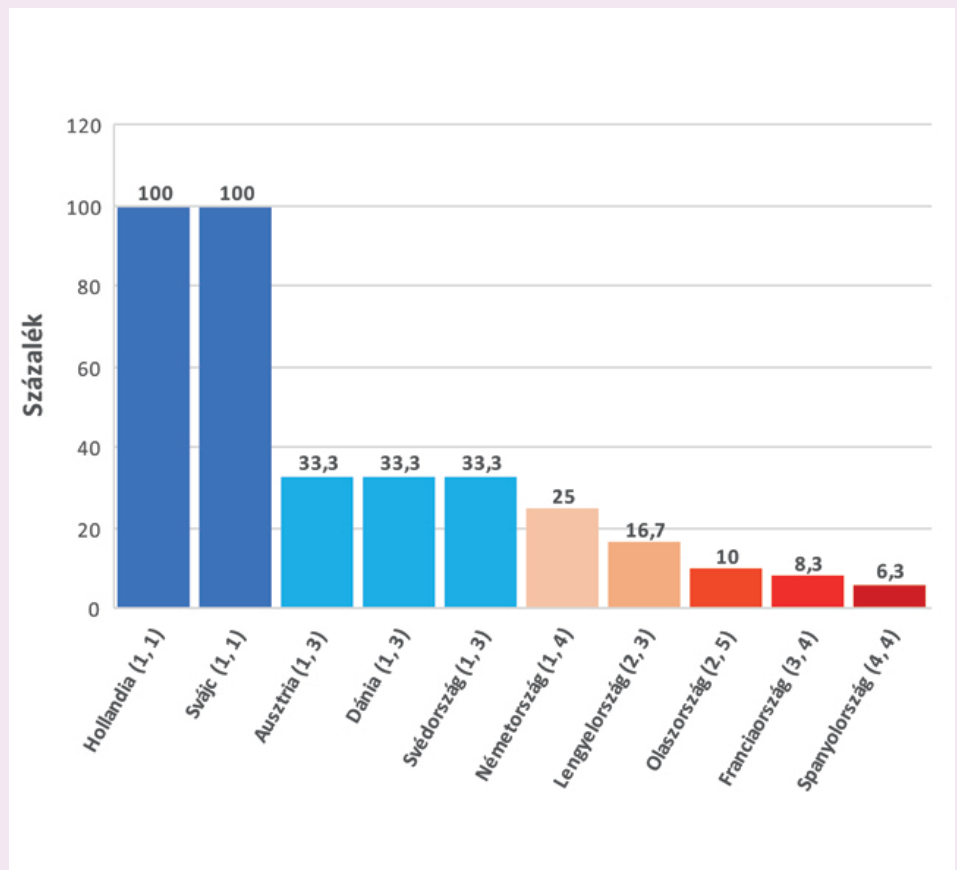
TABLE. Evaluating of fifteen European countries according to the criminal regulation of zoophilia

Országok	Az állatokkal elkövetett szexuális cselekmények egyes formái büntetendők	Az állatokkal elkövetett szexuális cselekmények minden formája büntetendő	Az állatpornográf termékek terjesztése büntetendő	Az állatpornográf termékek birtoklása, tulajdonlása büntetendő	Az értékek összege	Az országok ranghelyei
Ausztria	1	0	1	0	2	3
Csehország	1	1	1	0	3	2
Dánia	1	1	0	0	2	3
Franciaország	1	0	0	0	1	4
Hollandia	1	1	1	1	4	1
Lengyelország	1	0	1	0	2	3
Magyarország	0	0	0	0	0	5
Németország	0	0	1	0	1	4
Norvégia	1	1	1	1	4	1
Olaszország	0	0	0	0	0	5
Spanyolország	1	0	0	0	1	4
Svájc	1	1	1	1	4	1
Svédország	1	1	0	0	2	3
Szlovákia	0	0	1	0	1	4
Szlovénia	0	0	0	0	0	5

Megjegyzés: 1 – igen (yes), 0 – nem (no)

2. ÁBRA. Tíz európai ország értékelése az állatvédelmi index állatkínzással kapcsolatos rész-indexe (43) és a zoofília büntetőjogi szabályozása alapján

FIGURE 2. Evaluation of ten European countries on the basis of the criminal index of the Animal Protection Index (43) and the index of the criminal aspects of zoophilia

Megjegyzés: az országok mellett zárójelben a két ranghelyet tüntettük fel

Hollandia, Norvégia és Svájc büntetőjogi szabályozása a legteljesebb a zoofília megítélése kapcsán

Mindezek alapján megállapítható, hogy Hollandia, Norvégia és Svájc büntetőjogi szabályozása a legteljesebb a zoofília megítélése, ill. szankcionálása kapcsán. Az országok sorának másik végén Magyarország, Olaszország és Szlovénia helyezhető el, mert büntetőjoguk nem tartalmaz pönális szankciókat specifikusan ezekre az esetekre. A többi ország a skála két végpontja között található.

Az állatvédelmi index állatkínzást érintő aspektusai (43) alapján felállított rangsort ezek után összevetettük a zoofília büntetőjogi megjelenési formái által felállított rangsorunkkal. Minden országhoz azt a két értéket (ranghelyet) rendeltük, amelyek azt szemléltetik, milyen különbségek vannak ugyanazon országot vizsgálva az állatkínzás és a zoofília szabályozásának differenciáltsága között (2. ábra). Feltűnően magas, három érték a két ranghely közötti különbség Olaszországban és Németországban, két érték a különbség Ausztriában, Dániában és Svédországban. Nincsen különbség Svájc és Hollandia esetében. A többi országban egy ranghelynyi az eltérés.

Emellett egy százalékban kifejezett értékkel minősítettünk minden országot. Minél nagyobb ez az érték, annál differenciáltabb, „jobb” az adott ország szabályozása: pl. Ausztria esetében a 33,3%-ot a következő módon kaptuk: az állatvédelmi index állatkínzással kapcsolatos részindexe alapján megállapított ranghelyet (1) összeszoroztuk a zoofília szabályozása alapján megállapított ranghellyel (3), majd az érték reciprokát (1/3) megszoroztuk 100-zal. Míg Hollandia és Svájc eredményei kiemelkedőek (100%), Olaszország (10%), Franciaország (8,3%) és Spanyolország (6,3%) jelentősen elmarad a szabályozás differenciáltságát illetően.

A statisztikai értékelés során Fisher-féle egzakt teszttel összehasonlítottuk az API-részindex és zoofília-csoportokat. Az API-részindex és a zoofília között nem találtunk szignifikáns összefüggést ($p = 0,1333$). Bár a mutatók közötti összefüggés azonos irányú, de nem mutat szoros kapcsolatot. Az eredmény magyarázata, hogy a vizsgált országok felében (Ausztria, Olaszország, Dánia, Németország, Svédország) az egyébként fejlett állatkínzás elleni fellépés mellé nem társul ugyanolyan határozott zoofília elleni fellépés. (Itt érdemes megjegyezni, hogy a szignifikáns összefüggés hiányát statisztikailag az alacsony mintaelemszám is indokolhatja. Az API-részindex és a zoofília-pontszám közötti kapcsolat még megalapozottabb vizsgálata érdekében a jövőben az elemzés nagyobb mintaszámon történő elvégzésére lenne szükség.)

MEGVITATÁS

A zoofília büntetőjogi kezelése igen eltérő, országonként változó Európában

Összességében elmondható, hogy a zoofília büntetőjogi kezelése igen eltérő, országonként változó Európában. Az állatkínzás szankcionálása egyes országokban szoros összhangban van a zoofília jogszabályi megítélésével, más országokban kevésbé, amely szabályozási disszonanciához vezet. Az egyes országok állatvédelmi jogszabályi hátterének mélyülése, bővülése azonban tendenciában megváltoztathatja a zoofília büntetőjogi kezelését is.

Míg bizonyos szexuális cselekmények megítélése mára egyértelművé vált (a konszenzuson alapuló homoszexualitás kikerült a tilalmazott körből Európában, a kiskorúakkal folytatott, és az erőszakon alapuló cselekmények most is tiltottak), a zoofília jogi megítélése továbbra sem egységes. A helyzet kezelését nehezíti, hogy a zoofília előfordulásának gyakoriságát csak megbecsülni lehet, megbízható kutatás vagy statisztika nem áll rendelkezésre. A zoofília nagyrészt társadalmi tabu marad ott is, ahol egyébként nem tiltott, hiszen az érintett személy általában nem tűzi zászlajára ezt a preferenciáját. Még az állatjóléti szervezetek is időnként csak vonakodva foglalkoznak ezzel a témával (6).

*Magyarországon
Olaszországban és
Szlovéniában nincs
büntetőjogi szankciója
a zoofíliának*

*Az országok felében
a zoofília büntetőjogi
szabályozása lemaradt
az állatkínzás
szabályozásához
képest*

*Hosszabb távon a
zoofília ellen szigorúbb
fellépés várható*

Jelen kutatás abból az alapfeltevésebből indult ki, hogy a differenciáltabb, összetettebb, többféle körülményre kiterjedő szabályozás jobb minőséget képvisel. A vizsgálatba vont országok zoofíliával kapcsolatos büntetőjogi szabályozásának hátterét érintő, négy szempontot (kérdést) felvető adatgyűjtésünk és ennek elemzése rámutatott a büntetőjogi szabályok különböző jellegére, eltérő szigorúságára. A zoofília büntetőjogi szabályozottsága kapcsán a tizenöt ország öt csoportra oszlott, ahol egy csoport egy ranghelynek felel meg. A skála két végpontja, vagyis a részletes büntetőjogi szabályozás (Hollandia, Norvégia, Svájc) és a büntetőjogi szankcionálás hiánya (Magyarország, Olaszország, Szlovénia) között elszórta helyezkedik el a vizsgált országok többsége.

Világos képet mutatott a zoofília büntetőjogi szabályozottságának szintje és a World Animal Protection által kidolgozott állatvédelmi index állatkínzást érintő alindexének összevetése. A vizsgált tíz ország (Ausztria, Dánia, Franciaország, Hollandia, Lengyelország, Németország, Olaszország, Spanyolország, Svájc, Svédország) közül egy olyan sincs, ahol a zoofília szabályozása differenciáltabb, magasabb szintű lenne, mint az állatkínzást érintő szabályozás. Legjobb esetben mindkettő magas színvonalú (Svájc, Hollandia), legrosszabb esetben mindkettő viszonylag szabályozatlan (Franciaország, Spanyolország). Az országok felében (Ausztria, Olaszország, Dánia, Németország, Svédország) a zoofília szabályozása nincs összhangban az állatkínzás szabályozásával, ahhoz képest jelentős lemaradást mutat.

Svájcban mindkét index igen differenciált állatvédelmi büntetőjogi szabályozásra utal. Bár a német nyelvterület mindhárom országában fejlett és sokrétű állatkínzás-ellenes szabályozás érvényesül, a zoofília szankcionálására az osztrákok és a németek nem helyeztek ezzel arányosan nagy hangsúlyt.

Spanyolország, Franciaország és Olaszország szabályozása kevésbé differenciált, így Franciaországban és Spanyolországban csak az állatokkal szemben elkövetett szexuális cselekmények egyes formái büntetendők. Ezen államok az állatvédelmi index részindexe alapján sem vezetők az állatkínzás elleni szabályozás területén, a zoofília kapcsán pedig még ennél is több hiányossággal találkozunk. Olaszország viszont – Szlovéniához és hazánkhoz hasonlóan – 0 pontot kapott, mert jogrendszerük szóban forgó részének elemeit csak így értékelhettük. Érdeemes figyelembe vennünk azonban, hogy Spanyolországban a bikaviadal, Franciaországban pedig a kakasviadal ma is élő hagyomány, amelyek hatnak a közgondolkodásra.

Az állatvédelemmel összefüggő szabályozás kapcsán egyértelmű tendencia rajzolódik ki, amely a differenciálódás és a szigorodás irányába mutat. Az állatkínzás szabályozásának megjelenése és folyamatos szigorodása, akár új tényállások megjelenése elválaszthatatlanul összefügg a közgondolkodás változásával. Az elmúlt néhány évben a szexuális erőszak különböző formái reflektorfénybe kerültek Európában, a társadalom érzékenysége nő, és a szabályozások szigorodásának lehetünk tanúi. Az új szabályok iránti igény rendre a társadalom és a civilek nyomására, a média (ill. közösségi média) közvetítésén keresztül jutnak el a politikum világába, míg végül jogszabályként lépnek hatályba. Számos olyan, a társadalom elborzadását kiváltó esetre derült és derül fény, amely meggyorsította a jogalkotást. A zoofília esetében gyaníthatóan nagy a látencia, de a napvilágra került esetek közfelháborodást váltanak ki. Hosszabb távon várható tehát a zoofília elleni szigorúbb fellépés azokban az országokban is, ahol jelenleg nem létezik erre vonatkozó büntetőjogi szankció. Fontos felismerni: az állatok jólléte elválaszthatatlanul, szimbiotikusan kapcsolódik az emberek testi és lelki egészségéhez.

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

A szerzők szeretnének köszönetet mondani FODOR ISTVÁNNAK (Állatorvostudományi Egyetem, Törvényszéki Állatorvostani és Gazdaságtudományi Tanszék) a statisztikai elemzésben nyújtott segítségért.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap (ESZA) társfinanszírozásával valósul meg: az (1) EFOP-3.6.1-16-2016-00024 „Intelligens szakosodást szolgáló fejlesztések az Állatorvostudományi Egyetem és a Széchenyi István Egyetem Mezőgazdaság- és Élelmiszertudományi Karának együttműködésében”; az (2) EFOP-3.6.2-16-2017-00012 „Funkcionális, egészséges és biztonságos élelmiszer termékpálya modell kidolgozása a szántóföldtől az asztalig elv alapján, tematikus kutatási hálózatban” és az (3) EFOP-3.6.3-VEKOP-16-2017-00005 „Tudományos utánpótlás erősítése a hallgatók tudományos műhelyeinek és programjainak támogatásával, a mentorálás folyamatának kidolgozásával”.

IRODALOM

1. Beast Forum website 2018. <http://beastforum.com>
2. BARTOW, A.: Copyright Law and the Commoditization of Sex. 2011. <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.1825946>
3. BEETZ, A. M.: Bestiality and Zoophilia: A Discussion of Sexual Contact With Animals”. In: ASCIONE, F.: *The International Handbook of Animal Abuse and Cruelty: Theory, Research, and Application*. Purdue University Press, 2008.
4. BÉRCES V.: A sértett magatartásának büntetőjogi relevanciájáról: beleegyezés, közrehatás, utólagos hozzájárulás. *Büntetőjogi Szemle*, 2017. 6. 47–55.
5. BERKES Gy.: A társadalomra veszélyesség hiányának büntetőjogi értékelése. *Magyar Jog*, 1999. XLVI. 12. 730–731.
6. BOLLIGER, G. – GOETSCHER, A. F.: Sexual relation with animals (zoophilia): An unrecognized problem in animal welfare legislation. In: BEETZ, A. M. – PODBERSCEK, A. L. (eds.): *Bestiality and zoophilia. Sexual relations with animals*. Berg, Oxford, New York, 2009. 23–45.
7. DAVIS, P.: *Sex perversion and the Law*. Vol. 1. (5th edition), Mental Health Press, New York. 1954.
8. DSM: *Statistical Manual of Mental Disorders* (5th edition). MERICAL Psychiatric Publishing, Arlington, V. A, 2013. 991.
9. EISEN, J.: Animals in the constitutional state. *ICON*, 2018. 15. 909–912.
10. EVANS, E. P.: *The Criminal Prosecution and Capital Punishment of Animals*. London: Faber and Faber, 1987. 366.
11. FEKETE M.: A szexuális magatartás és a nemi identitás zavarai. In: FEKETE M. – GRÁD A. (eds.): *Pszichológia és pszichopatológia jogászoknak*. HVG-ORAC Könyv és Lapkiadó Kft. Budapest, 2002. 133–150.
12. GAÁL B.: A vegetarizmus eszményének formái és változásai a klasszikus ókorban. Doktori disszertáció, ELTE BTK, 2015. 218.
13. HOLST, A. – MARTENS, P.: Determinants of Animal Protection Policy. A Cross-Country Empirical Study. *Politics and animals*, 2016. 2. 1–14.
14. Jogforrás 1. Svájc – Schweizerisches Strafgesetzbuch vom 21. Dezember 1937 (Stand am 1. März 2019)
15. Jogforrás 2. Svájc – Tierschutzgesetz (TSchG) vom 16. Dezember 2005 (Stand am 1. Mai 2017)
16. Jogforrás 3. Olaszország – Codice penale (R. D. 19 ottobre 1930, n. 1398)
17. Jogforrás 4. Dánia – Bekendtgørelse af dyreværnsloven. Herved bekendtgøres dyreværnsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 252 af 8. marts 2013, med de ændringer, der følger af § 3 i lov nr. 1459 af 17. december 2013.
18. Jogforrás 5. Dánia – Bekendtgørelse af straffeloven (LBK nr 1156 af 20/09/2018)
19. Jogforrás 6. Németország – Strafgesetzbuch (StGB) neugefasst durch B. v. 13.11.1998 BGBl. I S. 3322; zuletzt geändert durch Artikel 14 G. v. 18.12.2018 BGBl. I S. 2639 Geltung ab 01.01.1975.
20. Jogforrás 7. Németország – Tierschutzgesetz in der Fassung der Bekanntmachung vom 18. Mai 2006 (BGBl. I S. 1206, 1313), das zuletzt durch Artikel 1 des Gesetzes vom 17. Dezember 2018 (BGBl. I S. 2586) geändert worden ist.
21. Jogforrás 8. Hollandia – Wetboek van Strafrecht. Geldend van 01-03-2019.
22. Jogforrás 9. Hollandia – Wet van 19 mei 2011, houdende een integraal kader voor regels over gehouden dieren en daaraan gerelateerde onderwerpen (Wet dieren)
23. Jogforrás 10. Szlovénia – Zakon o zaščiti živali (ZZZiv)
24. Jogforrás 11. Szlovénia – Kazenski zakonik (KZ-1)
25. Jogforrás 12. Franciaország – Code pénal (Version consolidée au 22 mars 2019)
26. Jogforrás 13. Szlovákia – 300/2005 Z. z. TRESTNÝ ZÁKON z 20. mája 2005.
27. Jogforrás 14. Cseh Köztársaság – Trestní zákoník 40/2009 Sb. (Poslední změna zákona: 17. 9. 2015)
28. Jogforrás 15. Norvégia – Lov om dyrevelferd. LOV-2009-06-19-97.
29. Jogforrás 16. Norvégia – Lov om straff (straffeloven). LOV-2005-05-20-28.

30. Jogforrás 17. Ausztria – Bundesgesetz vom 23. Jänner 1974 über die mit gerichtlicher Strafe bedrohten Handlungen (Strafgesetzbuch – StGB)
31. Jogforrás 18. Spanyolország – Código Penal (Ley Orgánica N° 10/1995, de 23 de noviembre, modificada por la Ley Orgánica N° 4/2015 de 27 de abril)
32. Jogforrás 19. Lengyelország – Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt.
33. Jogforrás 20. Magyarország – 2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről
34. Jogforrás 21. Svédország – Brottsbalk (1962:700).
35. MILETSKI, H.: *Understanding Bestiality and Zoophilia*. East West Publishing LLC. Bethesda, MD, 2002.
36. MILETSKI, H.: A history of bestiality. In: BEETZ, A. M. – PODBERSCHEK, A. L. (eds.): *Bestiality and zoophilia. Sexual relations with animals*. Berg, Oxford, New York, 2009. 1–23.
37. NÉMETH I.: *A sértett beleegyezése a büntetőjogban*. Universitas Győr Nonprofit Kft., Győr. 2015. 302.
38. R CORE TEAM: R: A language and environment for statistical computing. R Foundation for Statistical Computing. Vienna, Austria, 2015. <https://www.R-project.org>
39. RANGER, R. – FEDOROFF, P.: Commentary: Zoophilia and the Law. *J. Am. Acad. Psychiatry*, 2014. 42. 421–426.
40. SCHINDLER, S.: The animal's dignity in Swiss Animal Welfare Legislation – Challenges and opportunities. *Eur. J. Pharm. Biopharm.*, 2013. 84. 251–254.
41. VETTER Sz. – ÓZSVÁRI L. – VISNYEI L.: Az állatkínzás tényállása és az állatvédelmi büntetőrendszer a megelőzés tükrében. *Magy. Állatorvosok Lapja*, 2010. 132. 489–496.
42. VETTER, Sz. – VASA, L. – ÓZSVÁRI, L.: Economic Aspects of Animal Welfare. *Acta Polytech. Hung.*, 2014. 11. 119–134.
43. WAP: Animal Protection Index. 2014. <http://api.worldanimalprotection.org>
44. ZAKARIÁS K.: Az emberi méltósághoz való alapjog. Összehasonlító jogi elemzés a német és magyar alkotmánybírószági gyakorlat tükrében. Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Jog- és Államtudományi Kar, Jog- és Államtudományi Doktori Iskola. 2017. 310.

Közlésre érk.: 2019. jún. 27.